

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trelori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Arhiepiscopul și Mitropolitul IOAN MEȚIANU,

consilier intim al Majestății Sale ces. și reg. apostolice, posesor al crucii de aur pentru merite, al coroanei de fier clasa a doua și al ordinului Francisc Iosif I. marea cruce, membru al casei magnaților, membru fondator al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, membru fondator al „Societății pentru fond de teatru român”, membru fondator al „Societății ortodoxe naționale a femeilor române din România”, membru al consiliului orașenesc din Sibiu și al congregației comitatului Sibiu, etc. etc.

după scurtă bolire, împărtășit fiind cu sfintele taine din partea Preasfinției Sale, Episcopului Ioan I. Papp al Aradului, a adormit lin în Domnul, eri, Joi seara, la orele 5 și jumătate, în frumoasa etate, cu adevărat patriarhală, de 88 de ani. Inmormântarea se va face Marți, în 8 Febr. n., la orele 10 dim.

... «Căzut'a cununa de pe capul nostru, vai nouă!» Așa ar trebui se exclamăm și noi, cu prorocul, pentru că cu adevărat, căzut'a cununa noastră, podoaba noastră, mândria noastră! A căzut, iar noi am ramas cu jalea și cu durerea, pricinuită de marea pierdere ce a trebuit se o îndurăm. Nu pentru că l'am fi pierdut înainte de vreme, căci bunul Dumnezeu l'a învrednicit se ajungă la frumoase bătrânețe, spre binele și fericirea noastră, ci pentru că l'am pierdut tocmai acum, în aceste zile grele și pline de primejdie, când am fi avut cea mai mare trebuință de mintea sa cea luminată și de povețele sale înțelepte.

Boala marelui nostru defunct se ivise încă în toamna anului trecut, pe la finea lunii Octomvrie, când a început se tușească. Tusa a fost însoțită și de o răgușeală, care a devenit tot mai pronunțată, până ce în cele din urmă vocea sa atât de sonoră și de puternică mai nainte, s'a stins de tot. Paralel cu boala aceasta a mers apoi și slăbirea corpului, care din zi în zi progresa tot mai mult, așa, că înainte cu câteva zile a trebuit se fie pus în pat, iar Joi seara și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, fără dureri, fără suferințe. S'a stins ca o candelă, când i se gata untul de lemn, fiind de față Preasfinția Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului, care Joi dimineața sosise la Sibiu, apoi membrii îndureratei familii și alți bărbați ai bisericii, cari îi stăteau mai aproape.

E mare pierderea ce o avem prin moartea înțeleptului, bunului și activului nostru Arhiepiscop și Mitropolit Ioan, și cu sinceră durere deplângem trecerea lui din lumea aceasta vremelnică în cea mai bună și vecinică, pentru că am pierdut pe capul bisericii

noastre naționale din Transilvania și Ungaria, care totdeauna și între toate împrejurările a fost la locul seu când a fost ca interesele și drepturile bisericii noastre și ale neamului se fie apărate. Ne este doară încă în vie memorie energia și bărbăția cu care a luptat marele nostru defunct în contra proiectului de lege al fostului ministru de culte Berzeviczy și apoi în contra legilor școlare ale lui Apponyi, cum și în contra ordinațiunilor ministeriale referitoare la catehisare. Știm toți apoi cu câtă înțelepciune a condus el naea bisericii noastre prin marea viforoasă și plină de primejdii la limanul mântuirii!

În viitor însă nu o va mai conduce, pentru că Domnul l'a chemat la sine, la odihnă. Când își întindea tocmai noaptea aripile sale deasupra lumii acesteia ne-a părăsit, lăsând cel mai negru întunec în inimile noastre. Dar tot atunci s'a luminat ceriul și porțile raiului s'au deschis largi, pentru că să și facă intrarea în raiul sufletul mare și curat al marelui nostru defunct. Vedeam cu ochii sufletului nostru cum îl asteaptă îngerii, înșiruiți de ambele părți ale drumului pe care l'face, și vedeam pe marele seu înaintaș, Andrei baron de Șaguna, cum îi iase întru întâmpinare, spre a l'primi cu brațele deschise, întocmai cum îl asteaptă și celalalt înaintaș, Mitropolitul Miron, ca să i mulțumească amândoi, că pe urmele lor a călcat și pe cărările lor a umblat, conservând și înmulțind tot ce a primit dela ei: dar bunul nostru arhipăstoriu nu privește spre ei, ci merge drept înainte, cu pașirea sa maiestoaasă și rezolută, până la poartele tronului ceresc, unde are o misiune mare de împlinit, din propriul seu îndemn, și unde îngenunchiază și se roagă astfel:

«Părinte și stăpâne al cerului

și al pământului! Am venit să mi iau răsplata faptelor mele sevârșite pe pământ. Am însă întâi o mare rugare. Mi-am lăsat turma fără păstor, tocmai în zilele cele mai grele și mai primejdioase pentru ea. Ia-o deci stăpâne sub scutul și sub ocrotirea ta, păzește-o de rele și împărtășește-o de soartea cea mai bună, pe care eu i-am prevestit-o, dar n'am mai putut-o aștepta!...»

Noi deci n'am pierdut de tot pe iubitul nostru Arhipăstoriu, pentru că el și în lumea cealaltă, în ceriuri, tot al nostru părinte o ramas, la noi se gândește și pentru al nostru bine și a noastră fericire se roagă la altarul cel din ceriu, cum se ruga la altarul, al cărui vrednic slujitor a fost aici, pe pământ, în curs de 63 ani. Aceasta să ne fie deci mângăierea și isvorul de alinare a durerilor noastre.

Sufletul seu obosit treacă deci la lumina de veci, la repaosul nemuririi, unde îl așteaptă cununa pe care i-a gătit-o Domnul, pentru a l'incununa cu ea, cununa, care nici când nu va mai cădea de pe capul lui, iar noi se repetăm cuvintele pe cari le-a rostit el, marele nostru defunct, la înmormântarea Arhiepiscopului și Mitropolitului Miron Romanul, și cari sunt următoarele:

«Preabunule Doamne, Dumnezeu părinților noștri, care ne-ai dat sfânta religie spre mântuire și mângăiere, în toate cărările și greutățile vieții pământești, nu depărta mila ta dela noi, ci se fie aceea pururea spre noi, precum și noi nădăjduim spre tine. Alină marea noastră durere, ca usată prin încetarea din viață a smeritului servului teu, Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru mult iubit, și ne dă nouă bucuria mântuirii tale, întărindu-ne cu duhul cel stăpânitor și umbrindu-ne cu duhul înțelepciunii,

al înțelegerii și al dragostei, ca se sporim întru împlinirea voii tale și să ne facem pururea vrednici de binecuvântarea ta. Ear pe fericitul și iubitul nostru răposat, distinge l'și în ceriuri, precum l'ai distins pe pământ, împărtășindu-l de fericirea cea vecinică, cu toți sfinții, cari din veac bine și-au plăcut ție».

Fie'i memoria în veci binecuvântată!

Nr. 654 Plen.

Preaonoraților Domni Protopresbiteri. Onor. preoțime eparhială. Iubit popor credincios al arhiepiscopiei noastre greco-orientale române din Transilvania.

Cu profundă durere vine astăzi consistorul arhiepiscopiei a Vă aduce la cunoștință tuturor trista știre, că preaveneratul și iubitul nostru arhipăstor, arhiepiscopul și mitropolitul nostru

Ioan Mețianu

azi la oarele 5 și jum. din zi a încetat din viață.

Cuprins de un morb mai îndelungat, care s'a agravat treptat, bunul arhipăstoriu, încungiurat de cei mai de aproape ai săi, azi seară la oarele 5 1/2 și-a dat sufletul său în mâinile Creatorului, având 88 de ani ai etății și peste 40 ai arhieriei.

Consistorul arhiepiscopiei, întrunindu-se azi seară în ședință plenară, a luat măsurile de lipsă pentru o deamnă înmormântare a veneratului Arhipăstoriu, și vine prin aceasta a Vă invita pe toți: cler și popor, a Vă face părtași durerii sale, și această durere a o exprima și prin semnele acelea din afară, prin cari fiii cei buni

și arată iubirea lor fiească către iubitul lor părinte.

De aceea, onorat cler și iubit popor credincios, Consistorul arhiepiscopal dispune în privința aceasta următoarele:

1. La toate bisericile din arhiepiscopia noastră îndată după primirea acestui cerculariu să se tragă clopotele dimineața, la amezzi și seara, până Marți la amezzi, când se va face înmormântarea veneratului arhieru.

2. În proxima Duminecă după înmormântare să se facă în toate bisericile noastre parastas solemn întru memoria fericitului Arhiepiscop și Mitropolit Ioan, la care va asista întreg poporul credincios, precum și tinerimea școlară.

3. Acest parastas să se repețească la 40 zile, socotite dela ziua morții, sau unde aceasta nu s'ar putea, în Dumineca proximă următoare.

4. Tot asemenea să se repețească parastasul la o jumătate de an și la un an, dela 21 Ianuarie 1916.

5. Până la întregirea scaunului arhiepiscopesc și mitropolitan să se spună la sf. Liturghie ecteniile pentru cei morți, pomenindu-se «Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan», iar scaunul arhieresc unde se află, să se țină învâlit în negru.

6. Până la întregirea scaunului arhiepiscopesc și metropolitan la ecteniile pentru cei vii să se pomenească «Preasfinții noștri patriarhi de a toată lumea».

În fine se aduce la cunoștința onoratului nostru cler și iubitului popor, că cârma bisericii noastre arhiepiscopice pentru toată durata văduviei scaunului arhiepiscop și metropolitan, cu ziua de azi o a luat și o va purta consistorul arhiepiscopal în sensul prescrierilor Statutului Organic; și clerul și poporul credincios este învitat, a se adresa în toate afacerile sale bisericesti, școlare și fundamentale cu toată încrederea către consistorul arhiepiscopal și respective către subsemnatul arhimandrit și vicar arhiepiscopesc.

Sibiului, din ședința plenară a consistoriului arhiepiscopal, ținută la 21 Ianuarie, 1916.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
arhim. și vicariu-arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea m. p.
secretar consistorial.

Prinos marelui defunct.

Edificiile noastre publice bisericesti au arborat stindard negru, semnul doliului, semn de jale, semn de adâncă durere.

La locul prim a arborat steagul negru marea noastră biserică catedrală și azi la orele 7 dimineața, când punem aceste șire pe hârtie, razele binecuvântate ale soarelui se revărsă asupra steagului negru.

Semnul jalei l-a arborat edificiul reședinței noastre mitropolitane, în care zac de ieri dela orele 5 și jumătate seara rămășițele pământești ale Escelentiei Sale, înalt Preasfințitului Domn arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu.

Steag negru falfăie pe edificiul nou seminarial, cea mai nouă creațiune a răposatului Arhiepiscop.

A apus de odată cu apunerea soarelui de Ianuarie. Ziua întreagă a fost senină, precum senină a fost și viața bogată în fapte a răposatului arhiepiscop.

«Și a încetat Iacob a învăța pe feciorii sei, și întinzându-și picioarele sale pe pat, a murit, și s'a adaos la poporul seu».

Tabloul acesta plastic ni s'a prezentat ieri în palatul reședinței arhiepiscopicești.

Bătrânul patriarh din alte vremi, arhiepiscopul Ioan Meșianu, a încetat a mai învăța pe feciorii sei, pe nora

sa, cari stau în jurul patului lui, a încetat de a mai învăța pe fiul seu iubit, Episcopul Aradului Ioan I. Papp, care cu o zi mai înainte l-a mărturisit, l-a cuminecat și l-a provăzut cu merinde pe drumul lung al vecinicii către împărăția cerurilor, pe fiii sei, membrii consistorului arhiepiscopal, cari și ei încunjurau patul durerei, a încetat de a mai învăța, și întinzându-și picioarele sale pe pat, a murit și s'a adaos la poporul său.

Ce a fost pământesc din ființa lui, a rămas pe patul de durere; mânezi se va așeza în biserica catedrală, de unde Marți va fi petrecut după ritul bisericii noastre la locul de odihnă, lângă biserica din suburbul Iosefin, lângă antecesorii sei, Episcopul Vasilie Moga și Arhiepiscopul Mitropolit Miron Romanul. Între acești arhieru va fi așezat trupul lui, așteptând a doua înviere, ear sufletul lui, schinteia dumnezească, a sburat spre cer, unde în tovărășia fericitor sei arhieru antecesoru va aștepta judecata cea din urmă.

A fost frumos apus de soare, apusul de ieri seară.

O lungă viață de patriarh, o lungă viață de ani 88 s'a stins ieri.

O figură măreață, o podoabă frumoasă, frumsețea noastră cea zidită după chipul lui Dumnezeu, figura arhieruului Ioan Meșianu, a dispărut din mijlocul nostru.

A fost o podoabă a bisericii noastre ortodoxe române peste o jumătate de veac ca preot, ca protopop, peste 40 ca arhieru, timp de 16 ani a fost podoaba provinciei noastre mitropolitane, ca Mitropolit.

Și în acest trup frumos, robust, sănătos, în acest «corpus sanum» a fost o minte ageră, «mens sana», a residat o voință tare de a lucra, a residat o iubire caldă pentru neam și pentru tron și patrie, și binecuvântarea lui Dumnezeu a planat asupra acestui om extraordinar.

În lunga sa viață de 88 ani a lucrat pentru binele bisericii sale.

Incepând din frunța comună Râșnov ca preot, Zernești ca protopop, Oradea-mare ca vicar, Arad ca episcop, Sibiului ca arhiepiscop Mitropolit, Ioan Meșianu a avut mână binecuvântată, și de ce s'a apucat, aceea o a și isprăvit în cinste, spre fala bisericii și spre mărirea lui Dumnezeu.

Astăzi privește din ceru asupra noastră și asupra creațiilor sale.

Astăzi strălucesc în raze de soare crucile de pe turnurile bisericilor din pitorescul ținut al Branului, crucile de pe școlile din protopopiatul Branului, crucile de pe seminarul din Arad, crucile împodobite cu aur de pe pompoasa noastră biserică catedrală, și în fața lor strălucesc în raze aurii de soare crucile de pe noul edificiu seminarial.

Și sub ele cernit în negru se mișcă lin în vânt steagul negru, semnul jalei, semnul doliului, semnul durerii. Ca și steagul negru, cernite sunt și inimile noastre.

Și între lacrimi de durere, creșcuți în învățătura bisericii, ne apropiem cu duhul nostru de reposatul Arhieru, și îi dăm sărutarea de mână cea mai de pe urmă, mulțumind lui Dumnezeu.

Și mulțumim lui Dumnezeu pentru darurile, cu cari l-a înzestrat, mulțumim lui Dumnezeu pentru toate binefacerile, cari prin mijlocirea Marelui Mitropolit Ioan Meșianu le-a vărsat asupra bisericii noastre și asupra neamului nostru.

O asemenea viață bogată în fapte mărețe va fi eternisată după cuvîntă în istoria bisericii noastre, în istoria neamului nostru.

Cuvintele acestea aruncate în fuga condeiului fie ca o jertfă, ca un prinos al inimii noastre, în care vestim credincioșilor noștri trecerea din viață a Mitropolitului Ioan Meșianu.

Date biografice.

Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu a văzut lumina zilei în 9 Maiu 1828, în frunța comună românească Zernești, din comitatul Făgărașului. Pe tatăl său l-a chemat Bucur Meșianu, om de frunte în comună, proprietar cu stare bună, om temător de Dumnezeu și iubitor de sfânta biserică, a cărui viață s'a stins însă în anul 1831, când fiul seu Ioan era numai de trei ani. Creșterea și educarea micului Ioan a făcut-o deci în spirit cu adevărat religios-moral mama sa Maria, fiica fostului protopresbiter gr.-ort. român din Zernești Ioan Baiu. Fiind ea însăși o femeie evlavioasă și milostivă, n'a putut să sâdească decât aceleași frumoase însușiri și în inima fiului ei Ioan, orfan de tată. Din frageda copilărie Ioan Meșianu a învățat deci să fie iubitor de biserică și să fie cu inimă bună creștinească față de semenii săi, însușiri pe cari și le-a păstrat în cursul întregii sale vieți.

Inzestrat dela natură cu un corp sănătos și cu frumoase facultăți intelectuale, tinărul Ioan Meșianu a fost trimis la învățătură, întâi la școala din sat, apoi la școlile elementare din Brașov, la gimnaziul romano-catolic din Brașov și în urmă la liceul romano-catolic din Cluj, unde a ascultat și terminat cursurile filozofice, anii din urmă ai liceului, după sistemul și planul de atunci de învățământ pentru școlile medii.

Vijelioșii ani ai redeșteptării noastre naționale îl găsesc pe Ioan Meșianu în Sibiului, ca elev al institutului teologic gr.-ort. român, organizat de nou și împărțit în mai multe cursuri din partea episcopului Andreiu Șaguna. La anul 1850 termină cursurile teologice cu succes strălucit, dar nu îmbrățișează imediat cariera preoțască, ci la îndemnul și stăruințele bărbăților de frunte români din partea locului, primește postul oferit de protonotar al Branului, pe care-l ocupă încă în toamna anului 1850, iar în anul următor 1851 trece, în asemenea poziție, în comuna sa natală Zernești, unde funcționează ca protonotar până în toamna anului 1853, când își schimbă cariera, îmbrățișând pe cea adevărată, pentru care era predestinat și pe care s'a ridicat apoi până la cea mai înaltă și mai frumoasă treaptă.

Având legături cu comuna Râșnov, în urma faptului, că se căsătorise încă la 5 Noemvrie 1850 cu Maria, fiica parohului Ioan Nanu din Râșnov, credincioșii din această comună și-au exprimat dorința de a-l avea ca paroh în locul neputinciosului seu socru. Cu toate că pe atunci Românii inteligenți și harnici puteau să facă frumoasă carieră și la administrație, ca și la justiție, — Ioan Meșianu, urmând îndemnul propriu, vocațiunii pe care o simțea în sine, și convingerii, că va putea fi mai de folos neamului ca slujitor la altarul Domnului, se conformează dorinței credincioșilor din Râșnov și primește să fie instituit de paroh al comunei acesteia, pentru parohia a doua. Parohienii înaintează rugare episcopului Șaguna, ca să le dea paroh pe Ioan Meșianu, și Șaguna, sub numărul 1051/853 avizează pe toți cei interesați, că în 4 Noemvrie v. 1853 a hirotonit pe clericul Ioan Meșianu întru diacon, iar în 5 Noemvrie întru preot, și înzestrându-l cu singhilie pentru parohia a doua din Râșnov, condusă mai înainte de bătrânul și acum neputinciosul Ioan Nanu, socrul seu, îl trimite ca să fie învățător și mângăitor celorce l-au cerut de paroh al lor.

Au fost frumoase zilele pe cari le-a petrecut tinărul preot Ioan Meșianu în comuna Râșnov, unde era întru adevăr mângăitorul celor bolnavi, învățătorul celor mari la altarul Domnului, iar al celor mici în școala din sat, unde nime din cei căzuți în năcazuri nu a rămas fără sfat înțelept eșit din gura părintelui Ioan care sămânță bună creștinească a aruncat printre credincioșii din această comună în scurtul timp cât a păstorit-o, sămânță care a dat roadele cele mai frumoase, despre ce însuși s'a putut convinge, cu ocaziunea vizitațiunii canonice pe care a săvârșit-o după patruzeci și câțiva de ani, ca Arhiepiscop și Mitropolit al bisericii gr.-ort. române din Transilvania și Ungaria, ca cel mai mare în biserica noastră, când punându-și piciorul de nou pe pământul acestei comune a văzut, că îndrumată la timpul seu spre bine, poporațiunea română din comuna aceasta a făcut progrese uimitoare. Cu bucurie a putut constata, că credincioșii sei de odinioară au ținut și țin cu sfințenie la legea strămoșească și la neamul românesc, așa cum îi învățase tinărul lor paroh Ioan înainte cu patruzeci și câțiva de ani, acel tinăr paroh, care nu i-a uitat și nu-i va uita, precum nu va uita nici momentele de fericire petrecute în acest frumos cuib al naturii, în comuna Râșnov, ca modest preot dela sate, dar ca fericit soț și fericit părinte, ca fericit tată de familie.

Căsătoria preotului Ioan Meșianu cu Maria Nanu a fost binecuvântată de Dum-

nezeu cu opt copii, dintre cari șase acum nu mai trăesc. Primul născut al său a fost Ioan, botezat în Zernești la anul 1851 și mort în 12 Decemvrie 1853 în Râșnov. A urmat Elena, născută în 1852, reposată în 1873, după ea Maria, născută în 5 Aprilie 1854 în Râșnov, măritată după Nicolae Garoiu și decedată în anul 1908 în Zernești. A urmat Pompiliu, născut în anul 1855 și mort tot atunci, apoi Iancu, născut în 9 Iulie 1856, trăește ca mare proprietar în Zernești, după care a urmat Eugenia, născută în 1860 și apoi Eugeniu, născut în 1862, morți amândoi la 1863 și deodată îngropați, și ca ultimul în familie a fost născut Eugeniu, în 10 Decemvrie 1864, care trăește ca avocat și fisc comitatens în Brașov.

În Aprilie 1857 preotul Ioan Meșianu trece din Râșnov la Zernești, primind parohia devenită vacantă prin moartea fratelui său Bartolomeiu, iar la anul 1858 episcopul Șaguna și consistorul diecezan din Sibiului îl numește administrator protopresbiteral, cu reședința în Zernești, distingând astfel, după cum merita, pe omul, despre care Șaguna spunea, că *lucra mult și bine*. În 3 Noemvrie 1860 Ioan Meșianu e numit apoi protopresbiter definitiv al tractului Zernești, creat de nou în locul protopresbiteratului III. Brașov. Numirea s'a făcut la cererea întregii preoții din tract, care în Ioan Meșianu vedea intrupată ființa unui adevărat șef de tract, dar și din voința hotărâtă a episcopului Șaguna, care îi cunoștea pregătirile frumoase și zelul de muncă. Hirotesit întru protopresbiter a fost Ioan Meșianu în 23 Octomvrie 1860, când a făcut promisiune solemnă în fața lui Șaguna, că va face din tractul său un tract de model. Și protopresbiterul Ioan Meșianu s'a ținut de cuvânt. A ridicat biserici frumoase, a înființat școlile numeroase în protopresbiteratul său, sfătuiind, îndemnând și convingând pe toți, că neamul românesc numai așa își poate asigura viitorul, dacă se aduc din toate părțile jertfe însemnate pentru biserică și școală, pentru cultura națională românească. A înființat apoi, unde a putut, fonduri pentru asigurarea existenței școlii române, de care era atât de mare necesitate pe acele vremuri, și a regulat pretutindenea dotațiunea preoților, a vizitat neîntrerupt școlile, pentru a se convinge despre progresul din ele, a controlat cu scrupulositate manipularea averilor bisericesti, pentru preoți a reclamat porțiuni canonice dela comune, precum și ajutoare pentru școlile, rostind totdeauna, când se afla în mijlocul poporului, vorbiri frumoase, pline de îndemnuri nobile, și făcând astfel și educația religioasă-morală a credincioșilor. A luat parte apoi la toate mișcările politice naționale de pe aceste vremi, ca fruntaș și conducător al Românilor din comitatul Făgărașului. În sala de consultare a acestui comitat glasul său era ascultat și dorințele sale erau împlinite de cei mari. A făcut parte din conferința mare românească dela 1861, din congresul politic românesc dela 1863, și din dieta Ardealului dela 1865, convocată la Cluj, unde improună cu ceilalți și cu Șaguna a subscris votul separat, în care s'a protestat în contra uniunii Ardealului, făcută în forma cum s'a făcut, și s'a cerut convocarea unei diete ardelenice, pe baza legii electorale votate din partea dietei din Sibiului, dela anii 1863/64, pentruca Românii să poată fi reprezentați în dietă cu demnitate, amăsura forțelor lor numerice și intelectuale. În urma legăturilor pe cari le avea cu cei dela administrație și cu cei dela comanda militară, a esoperat, ca părintii, cu copii fugiți în România, pentruca să scape de miliție, să nu mai fie asupriți prin execuțiuni militare, în schimb apoi a înduplecat pe toți să se lase de obiceiul vechiu de a mai fugi de miliție, ci a se supune toți de bunăvoie obligamentului militar.

Ca protopresbiter a trebuit însă să treacă Ioan Meșianu și prin durerea celei mai grele ce i le-a putut pricinui soartea nemiloasă, căci în 19/31 Martie 1867 i-a murit soția Maria, născută Nanu, lăsându-l în cea mai adâncă jale. Dar pe când pentru el pierderea aceasta a fost izvor de jale și de durere, pentru biserica sa a fost izvor de bucurie, căci a deschis un nou viitor pentru harnicul preot de mir Ioan Meșianu, — i-au deschis lacrimile vărsate pe scriul soției sale largul teren de activitate, de plămuire, de creațiuni neperitoare, terenul pe care s'a validat și afirmat atât de bine, ca Episcop și apoi ca Arhiepiscop și Mitropolit.

Ca membru al congresului național bisericesc și al sinodului arhiepiscopal din Sibiului protopresbiterul Ioan Meșianu s'a distins prin vorbiri clare, temeinice și pline de putere de convingere, rostite în aceste înalte corporațiuni bisericesti, ceea ce a făcut, împreună cu reputația pe care a avea de mai înainte ca bun administrator și ca protopresbiter de model, ca la prima organizare și bisericii noastre pe bazele statutului organic se fie ales asesor în senatul bisericesc al consistoriului arhiepiscopal, cum și asesor în consistoriul mitropolitan. În ca-

litatea aceasta din urmă a fost împărțită apoi de rara distincție de a conduce, din încredințarea consistorului mitropolitan, alegerea de mitropolit din anul 1873. Episcopul Ivacicovici al Aradului, aflând adevărat că e luat în combinație de a fi ales mitropolit în locul nu demult decedatului marelui Andrei baron de Șaguna, a renunțat de a funcționa ca comisar, avizând despre aceasta consistorul mitropolitan, care în 28 August vechiu 1873 a numit comisar pentru actul alegerii de mitropolit pe protopresbiterul Ioan Mețianu. Episcopul Ioan Popasu al Caransebeșului, supărat pentru aceasta vădită preterare a persoanei sale, a dat vot separat, asupra căruia s'a pronunțat apoi congresul, decretând cu 66 voturi contra 36, că alegerea făcută se încuvințează, fiindcă «consistorul mitropolitan numește comisar de alegere, nu congresul», cum credea Popasu. Invită deci pe protopresbiterul Ioan Mețianu se ocupe scaunul presidial.

Protopresbiterul Ioan Mețianu rostește o scurtă dar măduoasă vorbire, care a impresionat adânc pe toți membrii congresului electoral, care a ridicat la demnitatea de Arhiepiscop și Mitropolit pe Procopiu Ivacicovici, episcopul Aradului, cu 78 de voturi față de 20, date episcopului Popasu din Caransebeș, și în urmă, confirmată fiind alegerea, a condus și actul instalării noului mitropolit, tot în calitate de comisar al consistorului mitropolitan. Cu ocaziunea instalării, în 16/28 Septembrie 1873, protopresbiterul Ioan Mețianu a rostit o vorbire, care a captivat pe toți cei de față. A impus tuturor, nu numai fondul frumos al vorbirii, ci mai ales forma în care a fost ea rostită, glasul clar, sonor, întonarea potrivită, cuvintele alese, și peste tot ținuta impunătoare a oratorului. Vorbirea aceasta a protopresbiterului Ioan Mețianu din Zernești a croit viitorul acestui om întreg în toată privința, pentru-că frunțașii neamului, aparținători bisericii noastre ortodoxe, *atunci* au luat hotărâre să-l scoată din Zernești și să-i dea un teren mai larg de activitate talentatului și cumpătului, mai presus de toate însă activului protopresbiter ardelean. Cumcă protopresbiterul Ioan Mețianu cât de corect, cu tact și înțelepciune și-a împlinit misiunea ca comisar consistorial de alegere, se vede din faptul trecut în procesul verbal al ședinței din 16/28 Septembrie 1873, că deputatul congresual Ioan Popoviciu-Desseanu din dieceza Aradului a atras atențiunea congresului asupra împrejurării, că: «dacă astăzi ne bucurăm de rezultat așa de frumos în lucrările noastre, atunci aceasta în cea mai mare parte este meritul conducerii congresului, care conducere a fost concretizată părintelui protopresbiter Ioan Mețianu... căruia propune să-i voteze congresul mulțămîntă protocolară, ceea ce se primește cu unanimitate și în mijlocul celor mai sgomotoase aclamări și strigări de «să trăiască părintele Mețianu».

Sinodul eparhial electoral din Arad a fost convocat pe 11 și 12 Noembrie 1873 pentru alegerea de episcop în locul lui Ivacicovici, trecut la Sibiu ca Mitropolit. Cu multe zile înainte de întrunirea sinodului s'au început mișcările prin cercuri mai restrânse, și chiar și prin ziare, pentru ajungerea la înțelegere cu privire la aflarea persoanei celei mai potrivite de a fi pusă în scaunul vacant episcopesc dela Arad, și frunțașii mireni din diecesă au fost scos pe plan candidatura protopresbiterului Ioan Mețianu din Zernești. S'a pornit însă și o contra mișcare, în favorul vicarului episcopesc dela Oradea-mare, Arhimandritul Miron Romanul, dar până în momentele din urmă situația era aceea, că Mețianu va întruni majoritatea. În dimineața zilei de alegere situația însă s'a schimbat prin trecerea onora în partidul celalalt, și astfel la votare Miron Romanul a primit 34 voturi, declarat fiind de ales, iar Ioan Mețianu a întrunit 25 voturi. A ramas deci în minoritate. Căderea aceasta a fost însă pentru protopresbiterul Ioan Mețianu numai o garanță, că mitra și cărja li este asigurată, n'are decât se aștepte sosirea ocaziunii binevenite. Și ocaziunea a venit mai cu grabire de cum se credea.

Același sinod eparhial din Arad a ales peste câteva luni, în sesiunea ordinară, aproape cu totalitatea voturilor, vicar episcopesc la Oradea-mare pe protopresbiterul Ioan Mețianu, alegere întărită imediat de episcopul Miron Romanul, iar după aceasta a fost ales Arhiepiscop și Mitropolit și s'a mutat la Sibiu, l'a ales iarăși aproape cu toate voturile și cu mare însuflețire episcop al Aradului, în Februarie 1875.

Ca vicar episcopesc în Oradea mare protopresbiterul Ioan Mețianu și-a ținut de datorință să-și cunoască bine turma cuvântătoare pe care avea să o păstorească și în scopul acesta a făcut vizitațiunile canonice prin toate protopresbiteratele aparținătoare consistorului seu. Pretutindenea a ținut vorbiri, împărțind oamenilor povești bune și îndemnuri folositoare. Sămburele învățăturilor sale era iubirea de

neam și lege, alipirea la biserica străbună și la fiica ei, școala confesională română. A organizat numai decât conferențele învățătoresci pe teritoriul consistorului orădan, în înțelesul statutului organic, stabilind pe seama conferențelor teme interesante de discutat și rezolvat, pe cari le-a comunicat celor interesați într'un circular calduros și plin de inviațiuni practice. Cu un cuvânt, s'a început la consistorul orădan un curent sănătos de muncă, de regenerare, de deșteptare și luminare, așa cum cerea spiritul timpului și interesele bisericii și ale neamului românesc. N'a ramas însă în Oradea mare protopresbiterul Ioan Mețianu decât numai câteva luni, din vara anului 1874, până în primăvara anului 1875, când, cum s'a spus, a fost ales, întărit, hirotonit și instalat ca episcop al Aradului.

Ca vicar episcopesc de Oradea mare protopresbiterul Ioan Mețianu a avut rol însemnat și la congresul național bisericesc din Octombrie 1874, când în locul lui Ivacicovici, trecut la Sârbi ca patriarh, a fost ales Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Popasu. A fost încredințat adevărat din partea congresului cu conducerea deputațiunii congresuale, care avea se presinte Monarhului actul alegerii și se solice întărirea alegerii. A rostit o vorbire corespunzătoare în fața Monarhului, care a răspuns, că va decide după ce va asculta părerea ministrului seu ungar. Părerea acestuia însă nu a fost favorabilă alegerii, Ioan Popasu nu a fost înțeles în demnitatea de Arhiepiscop și Mitropolit, și astfel congresul s'a întrunit de nou, în 16/28 Noembrie 1874 și a ales Mitropolit pe Miron Romanul, episcopul Aradului. Alegerea aceasta a condus-o protopresbiterul Ioan Mețianu, numit acum a doua oră comisar din partea consistorului mitropolitan. La instalarea noului Mitropolit vicarul dela Oradea mare a rostit earăși o vorbire frumoasă, care a captivat pe toți. Fusesse luat el însuși în serioasă combinație de a fi ales Mitropolit, dar la dorințele și insistențele sale proprii combinația a fost abandonată.

Despre alegerea sa de episcop al Aradului, întâmplată în 3/15 Februarie 1875, despre hirotonirea sa întru Arhierie, aici în Sibiu, în 30 Martie 1875, și despre instalarea sa în scaunul episcopesc al Aradului, în Dumineca Tomii 1875, a fost vorba pe larg în coloanele acestui ziar, în anul trecut, când Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu împlinise 40 de ani de arhierie. Am reimpresat atunci toate momentele mai însemnate, cari s'au fost ivit atunci, și de astădată nu le mai repetăm. Vorbirile sale roștite cu ocaziunea hirotonirii întru Arhierie și cu ocaziunea instalării sale, publicate în întregime în anul trecut, sunt clasice și ele formau profesia de credință, programul după care noul episcop voia să conducă diecesa încredințată înțeleptei sale păstoriri. Iar în vorbirea cu care Episcopul Mețianu a deschis sinodul ordinar din Arad, în 1875, după instalare, a spus, că acum festivitățile sunt terminate, serbările au trecut, și are se înceapă *munca serioasă și înțepitoare*. Se înceteze deci aclamările, și cei chemați se deie mână de ajutor episcopului, pentrucă «*multe sunt de făcut în această dieceză*».

Și episcopul Ioan Mețianu s'a apucat imediat de muncă. A cerut încuvințare dela sinod se facă reorganizarea institutului pedagogic-teologic, ridicând clădire proprie pe seama lor și angajând puteri tinere și bune didactice, ceea ce în curând s'a și realizat, căci s'a ridicat încă în anul acela un edificiu corespunzător pentru institutul teologic pedagogic, în nemijlocita apropiere a catedralei din Arad. Au urmat apoi celelalte planuri mari și înțelepte ale episcopului Ioan Mețianu, croite cu multă chibzueală și duse la bun sfârșit cu o uimitoare putere de voință, iar în fața sinodului eparhial din anul 1885 episcopul Ioan Mețianu a făcut o amănunțită dare de seamă despre tot ce a plâsmuit în cei zece ani de arhierie, provocând cu vorbirea sa o însuflețire de nedescris în sinod. Deputatul Vincențiu Babeș a numit vorbirea aceasta un *act istoric* și a propus, ca sinodul să-i deie un răspuns corespunzător, ceea ce s'a și făcut, căci sinodul a votat cu unanimitate și cu mare însuflețire o *adresă de mulțămîntă*, care a fost predată episcopului acasă, la reședință.

Și până aci, dar și de aci înainte, n'a fost sinod în care episcopul Ioan Mețianu se nu fi avut câte ceva de comunicat, în forma unui nou plan croit spre binele de obște, realizat deja, ori pe calea de a fi realizat. Când a împlinit apoi douăzeci de ani de arhierie, în sesiunea ordinară a anului 1895, a făcut o nouă dare de seamă amănunțită despre rodnicia sa activitate arhipăstorească în fața sinodului, care a ramas încântat de cele auzite. Ambele dări de seamă vor forma pentru toate timpurile dovada cea mai frumoasă despre zelul apostolic al acestui Arhierie și despre no-

rocoasa ducere la bun sfârșit a tuturor planurilor sale înțelepte. Aici le resumăm numai pe scurt în următoarele:

Încă în anul 1875, primul an al arhieriei sale, a ridicat edificiul nou pe seama institutului teologic pedagogic, pe locul viran din jurul catedralei, cu cheltueli de 35.000 fl. acoperite parte din fonduri, parte din colecte. În anul următor s'au înmulțit cursurile preparandiale, s'au înmulțit numărul profesorilor la pedagogie și teologie și profesorilor li s'au regulat salariile. Profesorii bătrâni au fost pensionați. Pentru a putea avea profesori buni, s'au trimis cu stipendii tineri talentați la învățătură mai înaltă. Pentru a putea fi acoperită lipsa de învățători la sate, s'a înființat un alumneu, unde elevii din preparandie primeau cost, quartir etc. S'au înființat în comune mai mari școale de fete, cu învățătoare, cari propun și lucrul de mână și economia de casă. În 1877 s'a înființat *fondul preoțesc* diecezan, pentru ajutorarea preoților nepuțințioși, a văduvelor și orfanilor de preoți și s'a luat în administrarea bisericii fundațiunea Elena Birta, în suma de 51.000 fl. În 1878 s'a renovat și s'a mărit reședința episcopescă, în 1879 s'a înființat tipografia diecezană și foaia «Biserica și Școala». În 1880 s'a esoperat dela Maiestatea Sa permisiunea, de a putea trimite dieceza Aradului doi tineri la Cernăuți, la facultatea teologică de acolo. Numărul stipendiilor pe cari le poate acorda dieceza Aradului prin consistorul ei s'a urcat dela *unul* la 22 în cursul primilor zece ani de arhierie ai episcopului Ioan Mețianu și s'au înmulțit fondurile și fundațiunile. În 1882 s'a inițiat colecta pentru ridicarea unui nou seminar. Colecta a dat rezultatul cel mai îmbucurător. Seminarul s'a zidit, și formează astăzi o podoabă a diecezei Aradului, iar celalalt edificiu ridicat pe seama institutului pedagogic teologic a fost prefăcut în locuințe și prăvălii de închiriat. S'au început procesele de despărțire de cătră Sârbi, în anul 1884, și s'a regulat poziția de drept a diecezei față de mănăstirea Hodoș-Bodrog. În fiecare an episcopul Ioan Mețianu a făcut vizitațiunile canonice și a dat câte trei pastorale cu învățături potrivite pentru popor. A spus apoi episcopul Ioan Mețianu în dările sale de seamă cătră sinod, cum a avut se lupte contra legii prin care învățătorii confesionali vin trecuți la fondul regnicolar de pensiuie, pecând biserica voea se înființeze ea un fond de pensiuie pentru învățătorii confesionali români, ceea ce însă nu s'a permis, apoi la 1879 cum a luptat în contra legii pentru introducerea limbii maghiare ca studiu obligat în școalele elementare populare, la 1883 în contra introducerii limbii maghiare în școalele medii, la 1891 în contra legii despre asilele de copii, la 1893 în contra legii școlare, prin care statul primea drepturi asupra școalelor și învățătorilor confesionali, la 1894 în contra legilor bisericesti, cu căsătoria civilă etc. La toate aceste ocazii episcopul Ioan Mețianu a luat cuvântul în casa magnaților și a apărut cu temei și energie interesele bisericii și ale neamului. A luptat apoi mult pe baza legii pozitive pentru înființarea unui gimnaziu românesc în Arad, dar nu i s'a împlinit cererea, pe motivul, că în Arad *este gimnaziu de stat*, Românii pot să'l cerceteze. În fine a mai spus episcopul Ioan Mețianu în dările sale de seamă, că s'au zidit peste o sută de biserici noi în dieceză și reparate au fost peste 200, școale noi s'au zidit 150 și s'au reparat 84. Cu multă mândrie a enunțat însă mai ales, că dieceza *n'a perdut încă nici o școală confesională din ale ei!* Pentru a doua dare de seamă sinodul din 1895 votează recunoștință protocolară episcopului Ioan Mețianu și îi aduce felicitări din prilejul împlinirii deceniului al doilea, ca episcop al diecezei.

În anul 1898 vorbește de nou în casa magnaților, la legea despre întregirea dotațiunii preoților, iar în 29 Decembrie 1898, după moartea Arhiepiscopului și Mitropolitului Miron Romanul, congresul național bisericesc *alege pe episcopul Ioan Mețianu de Arhiepiscop și Mitropolit al bisericii gr. ort. române din Transilvania și Ungaria*, în vederea meritelor celor mari, câștigate ca înțelept și zelos conducător al diecezei Aradului. În 21 Februarie n. 1899 a urmat întărirea alegerii din partea Coroanei, iar în 12 Martie 1899 s'a făcut instalarea solemnă a Arhiepiscopului și Mitropolitului Ioan Mețianu, acum om bătrân, de 71 de ani, dar în deplina posesiune a frumoaselor sale facultăți spirituale și a puterilor sale fizice.

S'a făcut instalarea și s'a început imediat și la Sibiu era *muncii*, era plâsmuirilor. Despre cele sevășite în Sibiu de Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, dau o iconă palidă în următoarele:

A regulat numai decât după primirea conducerii arhidiecezei mersul administrației, introducând o rezolvare mai grabnică și o espedare mai regulată și promptă a actelor intrate la consistorul arhidiecezan.

Două chestii mari își așteptau rezolvarea: chestia rentelor dela Brașov, cari de patru ani nu se mai plăteau din partea guvernului român, și apoi chestia întregirii dotațiunii preoților dela stat. La rezolvarea ambelor chestii a contribuit în mare măsură tactul și prevederea Mitropolitului Ioan Mețianu.

Credincioșilor săi din arhidieceză li-a adresat de sfințele sărbători ale Invierii o călduroasă pastorală, iar în sinodul arhidiecezan, primul ținut sub presidenția sa, și-a desfășurat programul de muncă, cuprins în cuvintele următoare: *biserică națională și școală confesională*. În sinodul acesta s'a regulat *chestia sidoxiei* și s'a decis publicarea concursului pentru facerea planului de zidire a catedralei din Sibiu.

În 14 Maiu 1899 a presidat sinodul eparhial aradan, convocat ca să aleagă episcop pentru dieceza Aradului.

În 28 Maiu 1899 a deschis și condus congresul național bisericesc, convocat ca să se pronunțe în chestia întregirii dotațiunii preoților dela stat.

În 14 Iunie a plecat în vizitațiune canonică la Brașov, unde i s'a făcut primire impunătoare.

În 4/17 Iulie a hirotonit întru episcop pe Iosif Goldiș, ales și întărit episcop al diecezei Arad, avizând despre aceasta prin circular clerul și poporul din dieceza Aradului.

În 5 August a adresat circular protopresbiterilor, preoților și învățătorilor din arhidieceză, punându-le la inimă o lucrare mai intensivă întru luminarea poporului, și îndemnând poporul se sprijinească școala confesională, iar preoții au primit ordin, ca tot a doua zi se meargă la școală și se controleze mersul instrucției.

În Septembrie a plecat în vizitațiune canonică la Zernești și comunele din jur.

În 30 Septembrie a adresat circular protopresbiterilor și preoților, prin care introduce în arhidieceză *conferințele preoțesti* după protopresbiterate.

De zilele Nașterii Domnului adresează credincioșilor din arhidieceză o pastorală, în care le vorbește despre așezăminte sfințe românești, *biserica și școala*, și datorința credincioșilor de a aduce jertfe pentru ele.

Pe la începutul anului 1900 a fost rezolvată chestia rentelor bisericești Sf. Nicolae dela Brașov.

În 7 Februarie consistorul, primind ideea și propunerea Mitropolitului, decide trimiterea de comisari speciali ca se viziteze toate școalele din arhidieceză și se facă rapoarte amănunțite despre cele văzute și experiate.

Sinodul arhidiecezan din anul 1900, deschis și condus de Mitropolitul, a acceptat planul catedralei, dar a dispus se se facă în el unele modificări.

În 3 Iunie a mers în vizitațiune canonică la Săliște.

În 17 Iunie a făcut vizitațiune canonică în Reșinari.

În 21 Iulie a plecat în vizitațiune canonică la Petroșeni.

În 22 Septembrie în vizitațiune canonică la Sebeșul-săsesc.

În 29 Septembrie a douaoră la Brașov, în vizitațiune canonică.

În 5 August a dat un nou circular în chestia pregătirilor necesare pentru a se putea face fără piedecă deschiderea și încercerea noului an școlar în școalele confesionale.

În 14 Octombrie a deschis și condus congresul ordinar național bisericesc, și la stăruințele Mitropolitului a luat hotărâre congresul cu privire la înființarea celor trei episcopii noi, în Cluj, Oradea-mare și Timișoara, o chestie, despre care Mitropolitul spunea, că «*nu e permis să o îngropăm*».

Pe sărbătorile Crăciunului a adresat earăși pastorală credincioșilor din arhidieceză, vorbindu-le în ea despre biserică și școală.

Mai e de notat, că la toate examenele ținute la seminar ori la școala de fete, a participat Mitropolitul, interesându-se de progresele făcute.

Sinodul arhidiecezan din anul 1901 a votat regulamentele despre afacerile interne ale consistoriului și despre administrarea averilor bisericesti, a resolat apoi chestia catedralei, încuvințând planul și preliminarul de spese, cu adausul, ca catedrala să aibă și turnuri. Planul se făcuse fără turnuri.

În Iulie 1901 a dat circular în chestia *bibliotecilor școlare*, ordonându-se înființarea lor pe lângă fiecare școală confesională.

În 16 August 1901 a dat alt circular, referitor la pregătirile necesare pentru încercerea noului an școlar.

În 25 Septembrie a plecat în vizitațiune canonică la Bistrița.

În pastorala de Crăciun Mitropolitul vorbește acum despre aparițiunile triste, con-

statate la credincioșii sei cu ocaziunea vizitațiilor canonice.

S'au terminat bine mai multe procese de despărțire de cătră Sârbi, iar la stăruințele Mitropolitului s'a început proces în contra Sîrbilor pentru fundațiunea *Trandafil*.

În 13 Martie 1902 a prezentat Monarhului memorandum în chestia mănăstirilor. N'a avut rezultatul dorit, a dispus deci să se înceapă procesul în contra Sîrbilor.

Sinodul arhidiecezan din anul acesta a finalizat chestia *catedralei*. A dispus să fie zidită pe locul din strada Măcelarilor, unde se afla vechia bisericuță.

În 12 Iunie n. 1902 a prezidat sinodul eparhial al Aradului, întrunit pentru a alege episcop în locul decedatului Iosif Goldiș.

În 15 August a dat iarăși circular în chestia deschiderii noului an școlar în școlile dela sate, iar de Crăciun o nouă pastorală, plină de sfaturi și îndrumări spre bine.

În 18 August 1902 Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu pune peatra fundamentală a catedralei, și în aceeași zi adresează credincioșilor o călduroasă invitație să contribuie cu oferte benevole la fondul catedralei.

Sinodul arhidiecezan din anul 1903 face ovațiuni Mitropolitului, din motivul, că colecta deschisă pentru fondul catedralei a dat frumosul rezultat de 217.096 cor. 08 fileri.

În 6 Mai n. 1903 a hirotonit întru episcop pe P. S. Sa, Ioan I. Papp, ales și întărit episcop al Aradului, încunoscând despre aceasta pe credincioșii din dieceza Aradului prin gramata obicinuită.

În 14 Octomvrie a deschis și condus congresul ordinar național bisericesc.

În 18 Septemvrie a plecat în vizitațiune canonică la Reghin, Toplița și satele prin cari și-a făcut trecerea.

În 15 Noemvrie a mers în vizitațiune canonică la *Poplaca*, iar în 21 Noemvrie la sfințirea edificiului nou școlar din *Săliște*.

În sinodul arhidiecezan din anul 1904 Mitropolitul a făcut în vorbirea de deschidere o scurtă dare de seamă despre aceea ce a făcut în cei 5 ani de când cărmuește arhidieceza. A spus:

Că deficitul din fondul general a fost delăturat, s'a ameliorat dotațiunea asesorilor și a celorlalți funcționari consistoriali, protopresbiteri și profesori, s'a îmbunătățit starea fondului de pensiuie, s'a înființat fond de asigurare pentru edificiile bisericesti și școlare în contra focului, s'a introdus trimiterea de *stipendiști la Cernăuți*, s'a pus la cale zidirea catedralei, s'a deschis colectă pentru fondul catedralei, etc. etc.

În 27 Mai n. 1904 participă la ancheta convocată de ministrul de culte și instrucțiune publică Berzeviczy și rostește memorabila vorbire, lăudată de întreaga presă nemaghiară, după ce mai întâiu, însoțit de episcopii sufragani, a comunicat cu graiul ministrului Berzeviczy și prim-ministrului Tisza îngrijirile și temerile bisericii gr.-ort. române față de proiectul de lege, care eră să se aducă.

După anchetă a trimis ministrului de culte și instrucțiune publică memorandumul bisericii gr.-ort. române, pentru a-l lua în considerație la textuarea finală a proiectului de lege.

În 12 Iulie a atras atențiunea credincioșilor asupra lipsei de nutreț ce se arată și le-a dat învățături practice ce se facă pentru a evita pericolul. Îndeosebi a fost îndemnat poporul să se lase în aceste zile grele de orice cheltueală de prisos.

Pastorală de Crăciun nu a lipsit nici în anul acesta.

Sinodul arhidiecezan din anul 1905 a adus frumoase ovațiuni Mitropolitului pentru energia cu care a apărât școala și biserica în contra proiectului de lege al lui Berzeviczy, care a fost apoi retras. Prin conclud a declarat, că se identifică întru toate cu vorbirea mitropolitului rostită în anchetă și cu memorandumul înaintat ministrului de culte și instrucțiune.

În 15 August se publică două ordinațiuni ministeriale, menite să înlocuiască legea lui Berzeviczy. Mitropolitul a remonstat în contra lor prin o reprezentatiune energică, trimisă ministrului de culte și instrucțiune publică.

Sinodul arhidiecezan din anul 1906 ia cu plăcere act despre terminarea zidirii catedralei și se stabilește ziua sfințirii pe 12 Mai n.

Cu ocaziunea sfințirii s'a ținut sinod extraordinar, o singură ședință festivă, apoi s'a făcut sfințirea. Mitropolitul a rostit o vorbire memorabilă. Seara i-s'a aranjat mitropolitului serenadă. La banchet a fost sărbătorit în mod deosebit. Multime de scrisori și telegrame din afară a primit Mitropolitul cu ocaziunea aceasta.

În 14 Octomvrie a deschis și condus congresul național bisericesc ordinar, care i-a votat mulțămirea și încrederea pentru energia desvoltată în chestia școlară.

În 7 Martie n. 1907 s'a prezentat împreună cu episcopii sufragani la ministrul de culte Apponyi și i-a prezentat memorandumul bisericii gr.-ort. române în contra proiectului său de lege despre salarisarea învățătorilor dela școlile confesionale.

În 8 Mai n. a rostit vorbire în casa magnaților în contra proiectului de lege al contelui Apponyi.

În 12 Mai n. deschide și conduce sinodul arhidiecezan, care și exprimă grațitudinea pentru apărarea cu bărbăție a drepturilor bisericii. În 23 Mai trimite adresă Maiestății Sale în chestia proiectului de lege al contelui Apponyi, rugând pe Maiestatea Sa să nu-l sancționeze.

În 5 Iunie pleacă la Budapesta, ca să participe la jubileul de încoronare, după ce a dispus (prin circular) ca în arhidieceză să se oficieze pretutindenea în biserici serviciu divin în ziua de 8 Iunie n.

În 21 Septemvrie 1907 săvârșește sfințirea de biserică în Sângătin, iar de sărbătorile Crăciunului dă o pastorală, în care vorbește cu multă căldură despre datorința de a apăra și susține școala confesională.

În 27 Martie 1908 moare iubita sa fiică *Maria*, măritată Garoiu, catastrofă cu efect foarte deprimător pentru bătrânul Mitropolit. În 3 Mai 1908 deschide și conduce sinodul ordinar. Face comunicarea, că toți pașii întreprinși pentru împedecarea votării legii lui Apponyi au fost zadarnici, proiectul e acuma lege, care trebuie respectată. Să salvăm deci ce mai poate fi salvat! Propune înființarea unui *fond cultural*. Ideia e primită cu mare însuflețire.

În 9 Mai vechiu 1908 Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu împlinesc anul 80-lea al etății. Ziua a fost sărbătorită fără manifestațiuni sgomotoase, prin articole frumoase de ziare și prin servicii divine, celebrate în bisericile noastre. La finea lunii Noemvrie 1908 adresează circular credincioșilor, îndemnându-i să contribuie la fondul cultural, pentru care dă din al său 4000 coroane, iar la Nașterea Domnului dă o pastorală, în care stăruie pentru ținerea cu sfințenie la așezămintele strămoșești: *biserica și școala*.

În vorbirea cu care deschide sinodul din anul 1909 face raport despre starea fondului cultural, în Iunie 1909 protestează în mod energic în contra ordinațiunii ministrului de culte Apponyi, prin care impune cateheților gr.-ort. români se propună religia în școlile de stat în limba maghiară, cel puțin în clasele superioare, și în Octomvrie conduce sărbătorile aranjate din prilejul împlinirii centenarului dela nașterea lui Șaguna. Rostește o vorbire captivantă. Deschide și conduce congresul ordinar național bisericesc, iar de sărbătorile Nașterii Domnului dă pastorală frumoasă credincioșilor din Arhidieceză, cum și celor din dieceza văduvită a Caransebeșului.

În primăvara anului 1910 a fost la ministrul-prezident de nou numit, contele Khuen-Hedervary, și la alți membri ai noului guvern, stăruind să fie mai cu concilianță față de biserica gr.-ort. română din patrie și peste tot față de neamul românesc. În 3 Mai 1910 sfințește întru episcop pe Arhimandritul Dr. E. Miron Cristea, noul cap al diecezei Caransebeș, în catedrală, deschide apoi și conduce ședințele sinodului arhidiecezan, iar în 23 Decemvrie 1910 e numit *consilier intim al Maiestății Sale*, spre marea bucurie și mângâiere a credincioșilor sei și a neamului întreg românesc.

În 20 Februarie 1911 a fost primit în audiență din partea Monarhului, în palatul

regal din Buda. I-a mulțumit pentru numirea de consilier intim. În Aprilie a întrunit apoi în Sibiu pe toți protopresbiterii și a stabilit cu ei împreună mijloacele eficace pentru înaintarea afacerilor bisericești și școlare. A deschis și condus sinodul arhidiecezan, a sfințit patru biserici: în Feldioara-secuiască, tractul Turda, în Mestehaza, tractul Reghinului, în Săcel, tractul Săliște și Pischinț, tractul Orăștiei. Pretutindenea a avut primire impunătoare. A participat, împreună cu ceilalți arhieri români, la adunarea generală a «Asociațiunii» ținută în Blaj, unde i s'a făcut primire princiară. A rostit aci mai multe vorbiri, cari au electrizat publicul. La plecarea sa din Blaj i s'au făcut ovațiuni sgomotoase.

În urma crizei bisericești din România i se făcuse propunere din partea factorilor cu greutate, să primească să fie ales Mitropolit-Primat al României, dar a declarat, că *nu se desparte de actuala sa turmă*. Congresul societății ortodoxe naționale a femeilor române din România l-a ales în anul acesta *president de onoare*, între sgomotoase aclamări. Afară de pastoralele obicinuite, a dat circular pentru aranjarea de cursuri de seară pentru analfabetii.

În anul 1912 a condus ședințele sinodului ordinar, a făcut sfințirea bisericii din Deda, tractul Reghinului, a rostit o predică covârșitoare în catedrală, din prilejul ținerii adunării generale a «Asociațiunii» în Sibiu, a participat la ședințele și serbările ei, a condus apoi ședințele congresului național-bisericesc, iar în Octomvrie 1912, după congres, s'a prezentat cu ceilalți arhieri și cu alți membri mirenii ai consistorului mitropolitan la ministrul-prezident Lukács László și la ministrul de culte și de finanțe, cerând dela ei sporirea dotațiunii dela stat pe seama bisericii și urcarea congruei pe seama preoțimii. A dat și în anul acesta circular în chestia instruirii analfabetilor, iar în pastorală de Crăciun a îndemnat pe toți la acte de milostenie față de cei săraci.

În primăvara anului 1913 a fost la ministrul de culte Iankovich Béla și a intervenit în mai multe chestii de mare însemnătate, bisericești și școlare, a deschis și condus sinodul arhidiecezan, dela care a esoperat invoirea, ca *seminarul să se reedifice pe locul de mai înainte, în fața catedralei*, apucându-se imediat de rezidire. Pentru acoperirea cheltuelilor a deschis o nouă colectă, la care a contribuit cu trei mii coroane.

În 1914 a condus ședințele sinodului, a adus la cunoștința credincioșilor prin un înduioșător circular săvârșirea crimei dela Saraievo și a trimis telegramă de condolență Monarhului la Viena, primind dela curte răspuns de cordială mulțumire, a participat la congresul «Uniunii femeilor române din Ungaria», robind o frumoasă vorbire ocazională în catedrală, și după izbucnirea războiului a dat mai multe pastorale, îndemnând în ele poporul să fie cu ascultare față de poruncile mai înalte, să plece toți la războiu, iar cei rămași acasă să dea ajutor celorlalți la munca câmpului. A trimis pastorală și celor din America, îndemnându-i să vină acasă și să între la miliție, iar ceilalți să adune ajutoare pentru cei lipsiți din patrie. Cât a ținut mobilizarea în Sibiu, s'a dus totdeauna între soldații întruniți în catedrală, le-a cetit rugăciuni și le-a ținut vorbiri de mângâiere și îmbărbătare. În 4 Octomvrie 1914 a făcut sfințirea noului seminar, în Noemvrie a fost publicată scrisoarea de cuprins politic pe care i-a fost adresat-o ministrul-prezident contele Tisza și răspunsul corect pe care l-a fost dat, iar în 24 Decemvrie a trimis telegramă omagială la Viena, din prilejul împlinirii primului semicentener dela reinființarea mitropoliei gr.-ort. române din patrie, primind răspuns și cordială mulțumire pentru această nouă manifestare «a credinței probate» față de tron.

La anul nou, 1915, primind felicitările inteligenței române din Sibiu, a făcut în răspunsul dat declarațiuni politice foarte însemnate. Lăbulele seu de patruzeci de ani de arhierie a fost serbat numai prin articole de ziare, și prin felicitările aduse din partea sinodului, deschis și condus și de astădată de bătrânul Mitropolit, apoi prin telegrame și adrese primite din afară.

În Septemvrie 1915 a contribuit la fondul gazetarilor români din patrie cu fru moasa sumă de 5000 coroane, a dat în Octomvrie o pastorală, în care ia poziție energică în contra celorce vreau se schimbe serviciul divin, făcându-se utrenia seara, deodată cu vecernia, și a dat pastorală și de astădată de sărbătorile Crăciunului. Ultimul act de însemnătate mai mare pe care l'a scris a fost apoi apelul adresat preoțimii și credincioșilor din arhidieceză, ca să colecteze pentru orfelinatul din Sibiu.

A fost decorat în anul 1865 cu *crucea de aur pentru merite*, în vederea serviciilor bune făcute stăpânirii militare, în 1879 cu *ordinul coroana de fier clasa a doua*, cu scutire de taxe, drept recunoștință «pentru distinssele merite câștigate pe terentul bisericesc, al instrucțiunii populare și al filantropiei, precum și pentru meritele câștigate întru promovarea cauzelor publice», iar la anul 1896, cu ocaziunea serbărilor milenare, cu *ordinul Francisc Iosif I, marea cruce*.

Aceasta a fost, descrisă în fuga condeiului și sub impresia durerii generale, provocată de tristul eveniment, viața și activitatea Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru *Ioan Mețianu*, care acum își doarme somnul vecinicieii, deplâns cu sinceritate de noi, ceice l'am văzut muncind și i-am admirat totdeauna mintea scăpărătoare, memoria rară și sprintina spirituală.

Să'i fim mulțămitori toți pentru aceea ce a făcut, pentru că tot ce a făcut, pentru noi toți a făcut, și să rugăm pe Tatăl milei și al îndurărilor, să-l așeze acum acolo, unde toți drepții se odihnesc. Noi în veci îi vom binecuvânta memoria, ca a unui mare Arhieriu: mare în iubirea de biserică, de neam și de patrie, mare în fidelitatea față de tron, mare în vârtuți și mare în făptuiri trainice și folositoare.

În veci amintirea lui!

T. V. Păcățian.

Programul

Înmormântării rămășițelor pământesti ale Escelenței Sale Înalt Preasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit ortodox român Ioan Mețianu.

1. *Sâmbătă, în 23 Ianuarie a. c., la 9 oredimineața* rămășițele pământesti ale răposatului Arhiepiscop și Mitropolit se espun în reședința mitropolitană până *Luni în 25 Ianuarie, la 12 ore din zi*. Intrarea va fi pe scara principală, — eșirea pe scara din curte.

2. *Luni, în 25 Ianuarie a. c.* rămășițele pământesti ale reposatului Arhiepiscop și Mitropolit se vor ridica din reședința mitropolitană și cu ceremonialul prescriș se vor transporta și așeza în biserica catedrală.

3. *Marți în 26 Ianuarie la 10 ore a. m.* se vor săvârși în biserica catedrală ritualule prescrișe, după a căror terminare conductul funebral pleacă spre biserica parohială din suburbiul Iosefin, în al cărui cimiteriu se vor așeza rămășițele pământesti.

Conductul trece prin strada Măcelarilor, piața mare, strada Cisnădiei, strada Schewis, până la biserică, în următoarea ordine:

- a) un cleric îmbrăcat în stichariu negru duce crucea mare neagră;
- b) elevii seminariali câte 4 în rând, cu profesorii;
- c) poporul credincios câte 4 în rând;
- d) preoțimea noastră câte 4 în rând;
- e) crucea cea dela mormânt, purtată de un cleric îmbrăcat în stichariu negru;
- f) corul cântăreților;
- g) doi clerici în stichare negre, purtând lumini;
- h) arhieriei și preoții slujitori;
- i) carul funebral cu cosciugul;
- k) consistorul mitropolitan și arhidiecezan plenar, reprezentanții diferitelor corporațiuni și oaspeții, după categor a lor.

Sibiu, în 21 Ianuarie 1916.

Consistorul arhidiecezan.

